

Національний університет "Києво-Могилянська академія"
Центр інноваційних методик правничої освіти
СЕРІЯ "ПРАВНИЧА ЛІНГВІСТИКА"

Н.В. Артикуца

**МОВА ПРАВА
і
ЮРИДИЧНА
ТЕРМІНОЛОГІЯ**

*Рекомендовано Міністерством освіти і науки України
як навчальний посібник
для студентів юридичних спеціальностей
вищих навчальних закладів*

Київ
Стилос
2004

ОСНОВНІ ВІДОМОСТІ

УДК 340.113
ББК 67я73
А 86

*Рекомендовано до друку Вченою радою НаУКМА
Протокол № 30 від 25 грудня 2003 р.*

Рецензенти:

*Єрмоленко С.Я., доктор філологічних наук, професор
Полюга Л.М., доктор філологічних наук, професор
Копиленко О.Л., доктор юридичних наук, професор
Мусіяка В.Л., кандидат юридичних наук, професор
Симоненко Л.О., кандидат філологічних наук, доцент*

Артикуца Н. В.

Мова права і юридична термінологія: Навчальний посібник.— 2-ге вид., змін, і доп. — К.: Стилос, 2004. — 277 с.

ISBN 966-80-09-37-1

Пропоноване видання містить комплекс навчально-методичних матеріалів циклу фахово орієнтованих мовних дисциплін: "Юридична термінологія" (Частина I), "Мова права" (Частина II) і "Правнича лінгвістика" (Частина III). Ці оригінальні авторські курси можуть становити як самостійні спеціалізовані дисципліни в системі вищої правничої освіти, так і використовуватись як додатковий матеріал для поглибленого вивчення правничої мови і термінології під час опанування курсу "Ділова українська мова для правників".

Для студентів юридичних спеціальностей вищих навчальних закладів, слухачів магістерських програм, викладачів і науковців, усіх, кого цікавлять теоретичні та прикладні аспекти правничої лінгвістики.

ББК 67я73

*Гриф надано Міністерством освіти і науки України
28 листопада 2002р. за № 14/18.2 2202*

ISBN 966-80-09-37-1

© Артикуца Н.В., 2004

ПЕРЕДМОВА

Шановний Читачу,

відомо, що розвинена мовна культура є вагомим ознакою високої фахової культури правника. Мовно-термінологічна компетентність - найістотніша складова загальної професійної компетентності, першооснова фахової ерудиції та культури спілкування. Представників юридичної професії завжди вирізняло надзвичайно уважне ставлення до мови, слова, його вживання у юридичних текстах. У цьому контексті слід згадати імена таких видатних представників попередніх правничих шкіл, як С. Андреєвський, К. Зеленецький, М. Карабчевський, О. Кістяківський, А. Коні, В. Плевако, - професійні і мовленнєві здібності й доробки яких золотими літерами вкарбовані в історію вітчизняної юриспруденції та судової риторики.

Актуальним науково-методичним завданням стає пошук нових ефективних форм і методів правничої освіти. Тому заслуговують на увагу

механізми та новітні технології, які допомагають готувати висококваліфікованих і конкурентноспроможних правників.

І серед них - система лінгвістичної освіти правознавців, яка нині набуває нового змісту. Сьогодні вона має бути максимально спрямована на майбутні фахові потреби правника, формувати такий високий рівень мовної культури, фахової ерудиції, комунікативної компетенції, який дозволить підтримувати високий професіоналізм у будь-якій юридичній сфері на рівні зростаючих вимог суспільства, професійної корпорації, споживачів професійних правничих послуг. Адже у нинішні та найближчі часи наші правники діятимуть в умовах значної конкуренції (передусім через зростання кількості випускників юридичних навчальних закладів) та серйозного професійного ризику, адже припущені професійні помилки можуть призвести до втрати високого професійного іміджу або ж, навіть, і роботи.

Вкрай важливо, щоб розуміння мовної специфіки права, а на основі цього формування поваги до слова та навичок обережного і найпильнішого ставлення до мовного вираження правових норм, прищеплювалися зі студентських років. Підготовка студентів у цьому напрямі забезпечується комплексом різних видів навчальної, навчально-методичної та науково-дослідної роботи: від розроблення нових ефективних програм мовних навчальних дисциплін до найрізноманітніших форм і методів їх реалізації.

У такому сенсі запропоноване видання є актуальним як за назвою, так і за змістом, до того ж покликаним до життя реальними потребами юридичної освіти й практики, оскільки має на меті ознайомити викладачів і студентів вищих навчальних закладів юридичного профілю з досвідом роботи та новими розробками у галузі правничої лінгвістики, що здійснювалися у Центрі інноваційних методик правничої освіти Національного університету "Кієво-Могилянська академія". Ці навчальні дисципліни, наскільки нам відомо, вперше в системі вітчизняної вищої правничої освіти введені до структури навчальних програм підготовки правників та успішно апробовані на факультеті правничих наук НаУКМА, а також впроваджуються в систему мовної підготовки правознавців в деяких інших вищих навчальних закладах України.

Представлені у посібнику спеціалізовані мовні курси розроблені, з урахуванням фахових потреб майбутніх правників, безпосередньо і під керівництвом Н. В. Артикуци - кандидата філологічних наук, доцента кафедри загальноправових наук і керівника науково-дослідницького проекту "Правничі лінгвістика". Представлені автором матеріали - методичні рекомендації, програми, навчально-методичні розробки, на моє переконання, стануть корисними не тільки для тих, хто викладає мову правникам або її опановує, але й усім, хто шукає нові ефективні форми і шляхи удосконалення правничого освіти.

Володимир Сущенко,
Заслужений юрист України,
Декан факультету правничих наук і
Науковий керівник Центру інноваційних методик
правничої освіти Національного університету
"Кієво-Могилянська академія"

